

Aprobat
prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. _____ din _____ 2023

REGULAMENT **privind finanțarea activității partidelor politice**

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

1. Prezentul Regulament stabilește condițiile și modul de susținere financiară a activității partidelor politice, de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice, procedura de prezentare a rapoartelor financiare, precum și răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul finanțării partidelor politice.

2. Partidele politice și alți subiecți implicați în acest procesul de finanțare, se conduc de Constituția Republicii Moldova, Codul electoral nr.325/2022, Legea nr.294/2007 privind partidele politice, de prezentul Regulament, precum și de alte acte normative și administrative în domeniu.

3. În sensul prezentului Regulament, următoarele noțiuni semnifică:

alocație – surse financiare alocate de la bugetul de stat partidului politic pentru finanțarea activității acestuia;

cotizație – plată efectuată regulat și periodic de membrii/membrele partidului politic;

document primar - confirmare documentară (pe suport de hârtie sau în formă electronică) care justifică efectuarea operațiunii economice, acordă dreptul de a o efectua sau certifică producerea unui eveniment (factură, factură fiscal, foaie de parcurs, act de achiziție a mărfurilor/serviciilor, delegație, bon de plată, ordin de plată, proces-verbal de predare a bunurilor/serviciilor, dispoziție încasare, dispoziție de plată, etc.)

donatie – mijloace bănești, bunuri materiale/nemateriale, servicii, transmise/prestate benevol, cu titlu gratuit și necondiționat partidului politic și acceptate de acesta;

evaluare (la valoarea medie de piață) – un proces de determinare a valorii proprietății, bunului, după caz serviciului, la data acceptării donației, ținându-se cont de factorii fizici, economici, sociali și de altă natură, care influențează asupra valorii;

finanțare directă – susținere cu mijloace financiare de către o persoană fizică sau juridică a unui partid politic;

finanțare ilegală – finanțarea directă și/sau indirectă a partidelor politice cu încălcarea prevederilor legale, inclusiv falsificare a rapoartelor privind finanțarea activității partidelor politice în intenția de a ascunde sau modifica identitatea donatorilor/donatoarelor, volumul mijloacelor acumulate ori destinația sau volumul mijloacelor utilizate;

finanțare indirectă – susținere cu bunuri materiale/nemateriale, servicii, transmise/prestate benevol, cu titlu gratuit de către o persoană fizică sau juridică a unui partid politic;

finanțare simulată de către terți/terțe – susținere cu bunuri materiale/nemateriale, servicii, transmise/prestate benevol, cu titlu gratuit de către o persoană fizică sau juridică, dar care nu au statut de membru/membră sau, după caz donator/donatoare, a unui partid politic și nu sunt declarate în rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice;

finanțarea publică directă – acordarea alocațiilor din bugetul de stat partidelor politice în vederea finanțării activității acestora;

finanțare publică indirectă – acordarea de către stat, în condițiile legii, a resurselor cu valoare monetară partidelor politice (de ex: scutirea de impozit a veniturilor legale ale partidelor politice; locațiunea spațiilor publice, proprietate de stat; accesul gratuit la programele audiovizuale de televiziune și de radio, etc);

organ de supraveghere și control – autoritate electorală care recepționează rapoartele privind gestiunea financiară ale partidelor politice, examinează rapoartele sub aspectul respectării cadrului legal și în cazul constatării încălcării actelor normative din domeniu, are dreptul să aplice sau, după caz, să solicite aplicarea sancțiunilor, în condițiile legii;

raport privind gestiunea financiară – raport al partidului politic privind veniturile obținute în condițiile prezentului regulament și ale Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, sursa de proveniență a acestora, cheltuielile efectuate în perioada de gestiune, precum și alte informații relevante;

resurse financiare ale statului/fonduri de stat - bugetele autorităților publice finanțate de la bugetul de stat, instituțiilor publice subordonate Guvernului, întreprinderilor de stat cu capital public etc;

resurse materiale ale statului - active deținute de stat, inclusiv (dar fără a se limita la) clădiri, vehicule, terenuri și echipamente etc;

SSI „Control Financiar” – subsistemul informatic „Control Financiar”, parte componentă a Sistemului Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”, destinat automatizării proceselor de perfectare, expediere, verificare, aprobare și publicare a rapoartelor financiare privind activitatea partidelor politice și a rapoartelor privind veniturile și cheltuielile grupurilor de inițiativă și campaniilor electorale;

susținere materială (în natură) – orice bun corporal (palpabil) necesar activității partidului politic și oferit acestuia cu titlu gratuit și evaluat la prețul de piață;

susținere nepatrimonială – servicii sau orice alt bun încorporal (nepalpabil) oferit unui partid politic cu titlu gratuit și evaluat la prețul de piață.

trezorier/trezorieră – persoană responsabilă de gestiunea financiară a partidului politic care întrunește condițiile art. 55 Cod Electoral, este desemnată de către organul de conducere al partidului și confirmată de Comisia Electorală Centrală.

4. Sursele de finanțare a partidelor politice sunt:

- a) cotizațiile de membru/membră de partid;
- b) donațiile;
- c) alocațiile de la bugetul de stat;
- d) alte venituri obținute din activități proprii și anume, din activitate editorială, activitate legată nemijlocit de administrarea proprietății sale, precum și alte activități ce aduc venituri pentru necesitățile partidului, în condițiile Legii nr.294/2007 și prevăzute în mod expres în statutul partidului politic.

Partidele politice nu pot folosi alte surse de finanțare decât cele prevăzute la lit. a)-d).

5. Veniturile prevăzute la pct. 4 se scutesc de impozit sau se impozitează în conformitate cu prevederile Codului fiscal nr.1163/1997 și actelor normative.

6. Instituțiile bancare licențiate din Republica Moldova deschid partidului politic înregistrat cont bancar în termen de 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii la bancă. Băncile licențiate în Republica Moldova trebuie să dezvolte sisteme informaționale care să permită realizarea obligațiilor stabilite de lege, deschiderea și deservirea conturilor curente pentru partide politice și

conturi speciale de campanie pentru grupurile de inițiativă și concurenții electorali. Refuzul de a presta serviciul de deschidere și deservire a conturilor bancare ale partidelor politice, grupurilor de inițiativă și concurenților electorali poate fi acceptat doar cu titlu de excepție și doar sub aspect prudențial, fiind explicate clar motivele refuzului și încadrarea juridică prudențială a acestuia. Deschiderea de către partidele politice a conturilor bancare în străinătate este interzisă.

7. Operațiunile de încasări și plăți ale partidelor politice se efectuează în lei moldovenești și, în cazurile prevăzute de legislația valutară, în valută străină, prin conturi deschise la băncile licențiate din Republica Moldova, cu eliberarea documentelor justificative.

8. Încasările și plățile în valută străină vor fi raportate în lei moldovenești conform ratei de schimb oficiale a Băncii Naționale a Moldovei la data încasării și/sau achitării respectivei plăți.

9. Plățile partidelor politice se efectuează exclusiv prin transfer bancar. Partidul politic va deschide un cont bancar unde vor fi transferate toate contribuțiile bănești ce îi sunt acordate, inclusiv donațiile și cotizațiile de membru/membră, cu excepția alocațiilor de la bugetul de stat care vor fi virate pe un cont bancar separat. Datele (rechizitele) conturilor bancare se plasează pe pagina web a partidului (în cazul existenței acesteia), se indică în rapoartele financiare privind activitatea acestuia și se comunică Comisiei Electorale Centrale în termen de 5 zile de la deschiderea contului bancar, modificarea rechizitelor sau solicitarea de actualizare la cererea Comisiei Electorale Centrale.

10. Pe perioada limitării activității partidului politic, folosirea tuturor tipurilor de depuneri bancare se efectuează doar după înlăturarea necorespunderilor pentru care activitatea partidului a fost limitată. Excepție fac, cazurile când sunt necesare decontări cu contractanții, decontări aferente îndeplinirii contractelor individuale de muncă, decontări pentru repararea prejudiciilor cauzate prin acțiunile partidului politic, decontări pentru plata impozitelor, taxelor și amenzilor.

11. În cazul încetării activității partidelor politice și doar după executarea tuturor creanțelor creditorilor, trezorerul/trezoriera partidului politic sau, după caz, lichidatorul/lichidatoarea întreprind acțiuni de închidere a conturilor partidului politic, soldul mijloacelor financiare fiind transferat în bugetul de stat.

12. Achitățile în numerar vor fi efectuate în strictă conformitate cu actele.

13. Partidul politic este obligat să înainteze Comisiei spre confirmare o persoană responsabilă de finanțele partidului (trezorier/trezorieră) cu indicarea numelui/pre numelui, datelor de contact, care va întocmi rapoartele de gestiune financiară și va asigura prezentarea acestora în termen Comisiei Electorale Centrale.

14. Partidele politice organizează și țin evidența contabilă în conformitate cu Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017, cu standardele naționale de contabilitate și cu ordinele ministrului finanțelor.

15. Comisia Electorală Centrală poate emite instrucțiuni, elabora ghiduri detaliate ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Capitolul II
FINANȚAREA PRIVATĂ A PARTIDELOR POLITICE
Secțiunea 1. Dispoziții generale

16. Finanțarea privată a partidului politic se constituie din sursele prevăzute la pct.4 lit. a), b) și d).

17. Plafonul veniturilor anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru/membră și donații constituie 0,1% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv. În cazul depășirii plafonului menționat, resursele financiare sunt făcute venit la bugetul de stat în baza unei Hotărâri a Comisiei Electorale Centrale.

18. Partidul politic are dreptul să utilizeze cotizațiile, donațiile și alte venituri obținute din activitățile proprii doar după înregistrarea corespunzătoare a acestor surse de finanțare conform prevederilor pct.14.

19. Registrele menționate în prezentul Regulament vor fi create de către partidul politic, înainte de utilizare vor fi cusute, filele lor numerotate, șampilate și semnate de către persoanele responsabile. Evidența registrelor emise și transmise organizațiilor republicane, raionale și primare se ține de către serviciul contabil al partidului politic.

20. Informația în registre se introduce pe măsura încasării mijloacelor.

Secțiunea a 2-a. Cotizațiile

21. Mărimea cotizațiilor de membru/membră, precum și modul de achitare a acestora, se stabilește de partidul politic în statutul său sau alt document aprobat de organul de conducere, nu poate depăși limitele stabilite de lege și se aduce la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.

22. Cotizația va fi stabilită în valută națională, în quantum fix ori procentual (ex.: salariul mediu pe economie, veniturile membrului/membrei de partid etc) conform criteriilor statutare stabilite și va fi achitată cu o periodicitate general valabilă, dar nu mai rar decât o dată pe an personal de membrul/membra partidului politic. La stabilirea mărimii cotizațiilor de membru/membră, partidul va asigura respectarea principiului echității.

23. Procedura în detaliu privind modul de încasare a cotizațiilor, ținerea și evidența acestora se aprobă de către organul de conducere al partidului și se aduce la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.

24. Operațiunile de încasări ale mijloacelor bănești sub formă de cotizații de membru/membră se efectuează:

- a) prin virament în conturile bancare deschise la băncile licențiate din Republica Moldova;
- b) în numerar la sediul organizațiilor primare, raionale sau republicane ale partidelor politice.

25. Persoana responsabilă de încasarea cotizațiilor de membru/membră și ținerea Registrului cotizațiilor va fi desemnată prin documente interne (ordin, decizie), după caz pentru fiecare organizație teritorială va fi desemnată o persoană responsabilă.

26. La încasarea cotizației de membru/membră este obligatorie identificarea membrului/membrei de partid prin verificarea numelui, prenumelui, numărul de identificare de

stat (IDNP), domiciliul/reședința, ziua, luna și anul nașterii, , locul de muncă, funcția deținută (ocupația/genul de activitate),sursele de venit sau finanțare.

27. În cazul încasării sumelor cotizațiilor de membru/membră în numerar, persoana responsabilă de încasarea cotizațiilor, desemnată prin documente interne (ordin, decizie), va elibera bonul de încasare și va înregistra imediat operațiunea de încasare în Registrul cotizațiilor de membru/membră, conform modelului din Anexa nr. 1.

28. Cotizațiile de membru/membră încasate în numerar vor fi virate de către persoana responsabilă de încasare a cotizațiilor în contul bancar al partidului, în termen de 5 zile lucrătoare din ziua încasării.

29. Sumele cotizațiilor de membru/membră încasate în contul bancar sunt confirmate prin documentele primare întocmite de instituțiile financiare care au încasat și au efectuat viramentul, cu respectarea pct.26.

30. Informațiile privind cotizațiile de membru/membră, înregistrate în registrele corespunzătoare sunt totalizate semestrial și anual de către trezorier/trezorieră în baza copiilor transmise de către organizațiile primare și raionale, autentificate prin semnătura persoanei responsabile.

31. Sunt interzise cotizațiile anonime și care depășesc limitele stabilite de lege.

Secțiunea a 3-a. Donațiile

32. Tipurile donațiilor făcute partidelor politice de către persoanele fizice sau juridice sunt prevăzute la art. 26 alin. (1) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

33. În conformitate cu art. 26 alin. (4) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma de 6 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv. Totodată, suma donațiilor nu poate depăși:

- 30% din venitul anual al donatorului/donatoarei înregistrat pentru anul calendaristic precedent,

- un salariu mediu lunar pe economie pe anul respectiv, în cazul cetățenilor/cetățenelor Republicii Moldova care beneficiază de venituri doar din burse sau alte prestații sociale,

- 10% din venitul anual al donatorului/donatoarei, în cazul cetățenilor/cetățenelor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, de funcționari publici/funcționare publice, inclusiv cu statut special, sau de angajați/angajate în organizații publice în sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

34. În decursul unui an bugetar, o persoană fizică poate face donații în numerar, unui sau mai multor partide politice, în sumă de până la un salariu mediu pe economie stabilit pentru anul respectiv. Donațiile ce depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare.

35. În cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute în afara țării, donațiile în valută străină, se efectuează prin virament prin intermediul conturilor bancare deschise la băncile din străinătate. Valuta străină urmează a fi cumpărată de către banca în care partidul politic are deschis cont bancar, iar echivalentul în monedă națională al acesteia se înregistrează în contul partidului politic ca sumă a donației.

36. Dacă persoana fizică este membru/membră de partid, în sumele limită menționate la pct. 33 se include și suma cotizațiilor de membru/membră de partid plătită de acesta/aceasta în anul de gestiune.

37. Donațiile în bani de către persoanele fizice efectuate prin operațiuni bancare vor fi confirmate prin documente bancare care vor conține datele de identificare ale donatorului/donatoarei. Partidul politic va include datele privind donațiile primite în Registrul donațiilor de la persoane fizice, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 2.

38. Donațiile oferite în numerar de către persoane fizice se vor înregistra obligatoriu prin intermediul mașinii de casă și de control, destinate pentru înregistrarea operațiunilor de casă (în numerar), vor fi însoțite de Declarația privind donația în numerar și acceptarea mijloacelor financiare, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 3, care se atașează la documentele contabile ale partidului politic. Donațiile în numerar vor fi incluse imediat în Registrul donațiilor de la persoane fizice. Donațiile astfel primite vor fi virate în contul bancar al partidului în termen de 5 zile lucrătoare de la data încasării lor. Registrul donațiilor de la persoanele fizice va conține obligatoriu date completate cu privire la numele și prenumele donatorului/donatoarei, numărul de identificare de stat (IDNP), domiciliul/reședința, ziua, luna și anul nașterii locul de muncă, funcția deținută (ocupația/genul de activitate), după caz, calitatea de membru/membră de partid/persoană fizică, sursele de finanțare și suma donată.

39. Donațiile făcute de o persoană juridică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma de 12 salarii medii lunare pe economie pe anul respectiv, potrivit art. 26 alin. (5) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

40. Persoana juridică care face o donație în bani unui partid politic este obligată să prezinte decizia organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, de asemenea să informeze acționarii sau asociații săi despre operațiunile efectuate.

41. Donațiile în bani de către persoanele juridice se efectuează prin operațiuni bancare cu indicarea donatorului, numărul de identificare de stat a acestuia (IDNO) și suma donată în documentul bancar. Partidul politic va include datele privind donațiile respective în Registrul donațiilor de la persoane juridice, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 4.

42. Donațiile ce depășesc 3 salarii medii pe economie stabilite pentru anul respectiv, se verifică de către Comisie sub aspectul declarării surselor de venit sau obligațiilor fiscale ce decurg din acesta. În cazul existenței dubiilor privind respectarea legislației fiscale de către partidul politic, Comisia va înainta propuneri pentru atragerea răspunderii contravenționale a acestuia, și/sau după caz, va sesiza Serviciului Fiscal de Stat cu privire la efectuarea controlului fiscal.

43. În cazul donației sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială, în contabilitatea partidului politic acestea vor fi reflectate de către acesta după o evaluare internă și indicate la prețul lor de piață, fiind înscrise în limitele donațiilor prevăzute la pct. 33 și pct. 39.

44. La evaluarea internă (de către partid) a donației sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială vor fi aplicate prin similitudine prevederile Legii nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare.

45. În cazul primirii donațiilor sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială, se va întocmi o declarație de estimare a valorii cu respectarea elementelor ce identifică donatorul/donatoarea. După evaluarea internă conform pct.43-44, partidul politic va include datele privind donațiile respective în Registrul donațiilor sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 5.

46. Partidul politic va desemna prin documente interne (ordin, decizie) persoana responsabilă de încasarea donațiilor și ținerea Registrului donațiilor, după caz, pentru fiecare organizație teritorială va fi desemnată o persoană responsabilă.

47. Finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a partidului politic este interzisă de către:

a) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii în privința cărora este instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei;

b) cetățenii străini, apatrizi, persoanele anonime sau cele care donează în numele unor terți;

c) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;

d) persoanele juridice care, la data efectuării donației, au datorii restante mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondul asigurărilor medicale obligatorii;

e) persoanele juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, bunuri sau servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice;

f) persoanele juridice cu capital străin sau mixt, persoanele juridice din străinătate;

g) alte state și organizații internaționale, inclusiv organizațiile politice internaționale;

h) organizațiile necomerciale (asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private), sindicale, de binefacere sau religioase.

i) obținerea veniturilor din cotizații sau donații, care depășesc plafoanele stabilite de Legea nr.294/2007.

48. Sunt interzise donațiile anonime, simulate, cele indicate la pct.46 și prevăzute în alin. (4) și (4¹) art. 26 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

Secțiunea a 4-a. Alte venituri

49. Partidul politic este în drept să desfășoare activități:

a) editoriale;

b) legate nemijlocit de administrarea proprietății sale;

c) economice, ce rezultă direct din statut;

d) alte activități ce aduc venituri pentru nevoile partidului.

Dacă partidul politic obține venituri în urma activităților menționate, acestea, trebuie prevăzute în mod expres în statutul partidului politic și indicate în rapoartele privind gestiunea financiară.

Secțiunea a 5-a. Utilizarea surselor private

50. Pentru desfășurarea activității politice care constituie promovarea valorilor democratice și pluralismului politic, contribuirea la formarea opiniei publice, partidele politice utilizează sursele sale private.

51. Sursele private ale partidelor politice pot fi utilizate pentru destinațiile prevăzute la pct. 85, dar și alte destinații necesare pentru activitatea partidelor.

52. Partidele politice au dreptul să suporte cheltuieli pentru recompensele voluntarilor. Activitatea de voluntariat este participarea benevolă a persoanei fizice care deține cetățenia Republicii Moldova, denumită voluntar, la oferirea de servicii, cunoștințe și abilități sau la prestarea unor activități organizate și desfășurate de către partidele politice. Voluntarii sunt atrași pentru informarea cu privire la programul de activitate politică a partidului și realizarea acestuia, strângerea de fonduri pentru susținerea financiară a partidului, organizarea de evenimente etc.

Activitățile de voluntariat menționate la acest punct nu cad sub incidența Legii voluntariatului nr. 121/2010.

53. Publicitatea politică difuzată în condițiile Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate trebuie să conțină datele de identificare ale persoanei care a plătit pentru difuzarea publicității politice și data/și numărul ordinului bancar de plată. Partidele politice efectuează plata pentru serviciile de difuzare a publicității politice doar prin transfer bancar.

54. În rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice vor fi indicate toate cheltuielile suportate de către partide, conform destinației. Partidul politic nu poate utiliza mai mult de 30% din cheltuielile suportate sub formă de ”Alte cheltuieli”, acestea fiind descifrate în raport la rubrica respectivă.

55. În subcompartimentul cheltuieli în campania electorală, partidul politic va reflecta mijloace financiare obținute din sursele private (cotizații, donații, etc.) virate în contul cu destinație specială al concurentului electoral.

56. Cheltuielile operate de către partide politice se vor realiza, doar dacă se dispune de resursele financiare necesare.

Capitolul III

FINANȚAREA PARTIDELOR POLITICE DE LA BUGETUL DE STAT

Secțiunea 1. Alocațiile

57. Partidele politice au dreptul să primească anual alocații de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale, conform prevederilor prezentului Regulament.

58. Candidații independenți/candidatele independente, indiferent de funcția la care au candidat, nu beneficiază de alocații de la bugetul de stat, în condițiile prezentului Regulament.

59. Cuantumul alocațiilor destinat finanțării partidelor politice se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind 0,1% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:

a) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;

- b) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;
- c) 15% - partidelor politice proporțional cu performanțele obținute la alegerile prezidențiale;
- d) 7,5% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- e) 7,5% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale;
- f) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- g) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.

60. Drept bază de calcul pentru stabilirea cuantumului subvențiilor prevăzute la pct. 59 lit. a) va servi suma alocațiilor pentru fiecare vot valabil exprimat. Voturile valabil exprimate pentru candidații independenți/candidatele independente nu vor fi luate în calcul la calcularea cuantumului alocațiilor.

61. Suma alocației lunare pentru fiecare vot valabil exprimat în alegerile parlamentare se va determina prin împărțirea sumei alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. a) la numărul de voturi valabil exprimate la alegerile parlamentare acordate pentru partidele politice și blocurile electorale, conform hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor parlamentare, suma astfel obținută va fi împărțită la 12 luni.

62. Cuantumul alocației lunare destinat finanțării unui partid politic proporțional cu performanțele obținute de acesta în alegerile parlamentare se va stabili prin înmulțirea valorii stabilite la pct. 61 cu numărul de voturi valabil exprimate la alegerile parlamentare acordate respectivului partid.

63. Drept bază de calcul pentru stabilirea cuantumului alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. b) va servi suma alocațiilor pentru fiecare vot valabil exprimat pentru alegerea consilierilor raionali și municipali/consilierelor raionale și municipale acordate partidelor politice și blocurilor electorale care au participat la alegerile respective, pentru alegerea consilierilor/consilierelor orașenești, comunali/comunale și sătești acordate partidelor politice și blocurilor electorale care au participat la alegerile respective, pentru alegerea primarilor/primarelor în turul I de scrutin acordate candidaților desemnați/candidatele desemnate de partidele politice și blocurile electorale, conform informațiilor generalizatoare din procesele-verbale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor, întocmite de organele electorale ierarhic inferioare. Voturile valabil exprimate pentru candidații independenți/candidatele independente nu vor fi luate în calcul la calcularea cuantumului alocațiilor.

64. Suma alocației lunare pentru fiecare vot valabil exprimat în alegerile locale se va stabili prin împărțirea sumei alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. b) la numărul de voturi valabil exprimate acordate pentru partidele politice și blocurile electorale la alegerea consilierilor/consilierelor de orice nivel și a primarilor/primarelor stabilit conform pct. 63, suma astfel obținută va fi împărțită la 12 luni.

65. Cuantumul alocației lunare destinat finanțării unui partid politic proporțional cu performanțele obținute de acesta în alegerile locale se va stabili prin înmulțirea sumei stabilite la pct. 64 cu numărul de voturi valabil exprimate acordate respectivului partid.

66. Drept bază de calcul pentru stabilirea cuantumului alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. c) va servi suma alocațiilor pentru fiecare vot valabil exprimat. La calcularea cuantumului alocațiilor nu se va ține seama de voturile valabil exprimate pentru candidații independenți/candidatele independente.

67. Suma alocației lunare pentru fiecare vot valabil exprimat în alegerile prezidențiale se va stabili prin împărțirea sumei alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. c) la numărul de voturi valabil exprimate pentru alegerea Președintelui/Președintei Republicii Moldova în turul I de scrutin, acordate candidaților desemnați/candidatelor desemnate de partidele politice și blocurile electorale, conform hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor parlamentare, suma astfel obținută va fi împărțită la 12.

68. Cuantumul alocației lunare destinat finanțării unui partid politic proporțional cu performanțele obținute de acesta în alegerile prezidențiale se va stabili prin înmulțirea sumei stabilite la pct. 67 cu numărul de voturi valabil exprimate la alegerile prezidențiale acordate partidului respectiv.

69. Drept bază de calcul pentru stabilirea cuantumului alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. d) și lit. e) va servi suma alocațiilor pentru fiecare femeie aleasă efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat.

70. Suma alocației lunare pentru fiecare femeie aleasă efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat se va stabili prin împărțirea sumei alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. d) și e) la numărul total de femei alese efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat, numărul ajustat conform hotărârilor organelor electorale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor parlamentare și locale, hotărârilor Curții Constituționale privind validarea mandatelor de deputat/deputată în Parlamentul Republicii Moldova, hotărârilor privind atribuirea mandatelor de consilier/consilieră, dar și a informației generate de Sistemul Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”, în baza distribuției candidaților pe criteriul de sex, suma astfel obținută va fi împărțită la 12.

71. Cuantumul alocației lunare pentru fiecare femeie aleasă efectiv se va determina prin înmulțirea valorii stabilite la pct. 70 pentru fiecare scrutin desfășurat cu numărul de femei alese efectiv din partea partidului respectiv.

72. Drept bază de calcul pentru stabilirea cuantumului alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. f) și g) va servi suma alocațiilor pentru fiecare tânăr ales efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat.

73. Suma alocației lunare pentru fiecare tânăr ales efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat se va stabili prin împărțirea sumei alocațiilor prevăzute la pct. 59 lit. f) și g) la numărul total de tineri aleși efectiv pentru fiecare scrutin desfășurat, conform hotărârilor organelor electorale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor parlamentare și locale, numărul ajustat hotărârilor Curții Constituționale privind validarea mandatelor de deputat/deputată în Parlamentul Republicii Moldova, hotărârilor privind atribuirea mandatelor de consilier/consilieră, dar și a informației generate de Sistemul Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”, în baza distribuției candidaților pe criteriul de vârstă, suma astfel obținută va fi împărțită la 12.

74. Cuantumul alocației lunare pentru fiecare tânăr ales efectiv se va determina prin înmulțirea valorii stabilite la pct. 69 pentru fiecare scrutin desfășurat cu numărul de tineri aleși efectiv din partea partidului respectiv.

75. În cazul blocurilor electorale, alocațiile se vor împărți conform înțelegerii prealabile între membrii/membrele blocului electoral potrivit Acordului de constituire a blocului electoral, iar în lipsa unei înțelegeri, conform numărului de mandate obținute de fiecare componentă.

76. Alocațiile de stat se transferă lunar de către Comisia Electorală Centrală cu respectarea condițiilor și în proporțiile stabilite la pct. 59 pe un cont bancar deschis de către partidul politic, destinat exclusiv alocațiilor de stat. Se interzice virarea altor surse financiare pe contul respectiv. Partidul politic este obligat să declare la Comisia Electorală Centrală contul destinat alocațiilor de stat sub sancțiunea nevirării surselor financiare respective.

77. În cazul pierderii sau suspendării dreptului la finanțare din bugetul de stat, transferul sumelor respective încetează din luna imediat următoare lunii în care a fost pierdut sau suspendat acest drept.

78. Mijloacele financiare transferate conform pct. 72 vor fi utilizate exclusiv conform prevederilor din Secțiunea a 2-a a prezentului Capitol. Se interzice virarea acestor mijloace financiare transferate pe contul destinat exclusiv alocațiilor de stat pe un alt cont bancar deținut de partid, cu excepția contului cu mențiunea „Fond electoral” deschis de partid în perioada electorală.

79. Anual, după aprobarea Legii bugetului de stat, Comisia Electorală Centrală va aproba mărimea lunară a alocației pentru fiecare partid în parte pentru anul bugetar respectiv. Dacă pe parcursul anului calendaristic au fost organizate alegeri pentru Parlament, pentru funcția de Președinte/Președintă al Republicii Moldova, alegeri generale pentru autoritățile administrației publice locale, Comisia va aproba sau revizui mărimea lunară a alocațiilor conform totalizării rezultatelor alegerilor respective începând cu luna următoare datei la care rezultatele alegerilor au fost validate de autoritățile corespunzătoare.

80. Alocațiile de la bugetul de stat vor fi reflectate distinct de celelalte venituri în contabilitatea partidului politic și în rapoartele privind gestiunea financiară prezentate Comisiei.

81. Mijloacele financiare transferate în conturile partidelor politice de la bugetul de stat, care nu au fost utilizate în anul bugetar curent, vor fi disponibile pentru a fi valorificate în anii următori.

82. Mijloacele financiare din bugetul de stat nerepartizate partidelor politice în anul pentru care au fost prevăzute nu vor fi disponibile pentru a fi utilizate în anii următori și se fac venit la bugetul de stat.

83. Partidul politic pierde dreptul la alocații din bugetul de stat dacă:

- a) activitatea acestuia a fost limitată – pentru întreaga durată de limitare a activității;
- b) își pierde personalitatea juridică;
- c) este în proces de lichidare;
- d) i-a fost aplicată sancțiunea sub formă de lipsire de alocații de la bugetul de stat sau suspendarea alocațiilor de la bugetul de stat.

84. Partidul politic care a pierdut dreptul la finanțare din bugetul de stat este repus în acest drept de către Comisia Electorală Centrală, după încetarea cauzelor care au determinat pierderea dreptului la finanțare sau după executarea sancțiunii conform căreia a fost privat de acest drept.

85. Partidul politic care a pierdut dreptul la finanțare din bugetul de stat ca urmare a încălcării procedurii de încasare a veniturilor se repune în acest drept începând cu următoarea lună după expirarea termenului pentru care a fost dispus lipsirea de alocații.

86. În cazul pierderii de către partidul politic a dreptului la finanțare din bugetul de stat, transferul sumelor respective încetează din luna următoare lunii în care partidul a pierdut acest drept.

87. În cazul încetării activității partidului politic care beneficiază de alocații de la bugetul de stat, sumele convenite acestuia se redistribuie celorlalte partide politice beneficiare în condițiile prezentului Regulament, iar în cazurile stipulate la pct. 83 lit. a) și lit. d), baza de calcul pentru restul partidelor nu se va recalcula, sumele rămase se fac venit la bugetul de stat.

88. În cazul reorganizării (inclusiv prin fuziune) partidului politic ce are dreptul de a fi finanțat de la bugetul de stat în condițiile pct. 59, acest drept se transmite succesorului său de drept.

Secțiunea a 2-a. Utilizarea alocațiilor

89. Alocațiile de la bugetul de stat pot fi utilizate prin decizia organului de conducere al partidului politic doar pentru următoarele destinații:

- a) cheltuieli pentru locațiunea, întreținerea și funcționarea sediilor;
- b) cheltuieli pentru retribuirea muncii (cheltuieli de personal);
- c) cheltuieli pentru recompensele voluntarilor/agitatorilor;
- d) cheltuieli pentru consultanță politică;
- e) cheltuieli pentru presă și materiale promoționale;
- f) cheltuieli pentru producția și difuzarea de spoturi publicitare;
- g) cheltuieli pentru organizarea activității cu caracter politic;
- h) cheltuieli de deplasare în străinătate;
- i) cheltuieli pentru primirea delegațiilor din străinătate;
- j) cheltuieli pentru plata cotizațiilor către organizațiile politice internaționale la care este afiliat partidul politic;
- k) cheltuieli pentru telecomunicații și dezvoltarea aplicațiilor sau paginilor web necesare activității partidului politic;
- l) investiții în bunuri mobile și imobile necesare activității partidului politic;
- m) cheltuieli de protocol, birotică și comision bancar;
- n) cheltuieli pentru combustibil/carburanți și transport;
- o) cheltuieli pentru executarea actelor judecătorești și/sau a altor acte ale instituțiilor statului;
- p) cheltuieli pentru consultanță juridică, achitarea onorariilor avocaților, ale executorilor și ale experților;
- q) cheltuieli pentru sondaje de opinie naționale și locale;
- r) cheltuieli pentru organizarea de întruniri, manifestații publice, seminare și alte cursuri de instruire pentru membrii/membrele de partid, desfășurate pe teritoriul țării;
- s) cheltuieli pentru programe destinate tinerilor și femeilor.
- t) cheltuieli de audit (extern/obligatoriu).

90. În subcompartimentul cheltuieli în campania electorală, partidul politic, va reflecta mijloace financiare obținute din alocații de la bugetul de stat virate în contul cu destinație specială al concurentului electoral.

91. Utilizarea alocațiilor pentru destinația prevăzută la pct. 89 lit. l) se va efectua cu condiția aflării bunului în proprietatea partidului. Pentru bunurile aflate în gestiunea partidului (locațiune ș.a.) se permit doar investiții curente.

92. Partidele politice și blocurile electorale beneficiare de alocații de la bugetul de stat vor utiliza 20% din valoarea alocațiilor anuale în scopul promovării și încurajării participării femeilor în procesele politic și electoral, iar 10% din valoarea alocațiilor primite vor fi utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesele politice și electoral. În cazul partidelor politice în care există organizații ale femeilor și ale tinerilor, aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză. Sumele alocate în scopul promovării și încurajării participării femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral neutilizate pe parcursul anului de gestiune vor fi utilizate în anii următori, exclusiv pentru aceleași destinații.

93. Cheltuielile din subvențiile de la bugetul de stat vor fi reflectate în raport distinct de celelalte cheltuieli.

Capitolul IV

PREZENTAREA ȘI EXAMINAREA RAPOARTELOR PRIVIND GESTIUNEA FINANCIARĂ A PARTIDELOR POLITICE

94. Partidul politic prezintă Comisiei Electorale Centrale semestrial, în format electronic, până la data de 15 iulie a anului de gestiune și 15 ianuarie anul următor, și anual, până în data de 31 martie, rapoarte privind gestiunea financiară.

95. În cazul reorganizării sau autodizolvării partidului politic, acesta prezintă Comisiei, în termen de 10 zile de la înregistrarea de către Agenția Servicii Publice a deciziei de către organul competent al partidului, raport privind gestiunea financiară.

96. Partidele politice beneficiare de alocații de la bugetul de stat prezintă rapoartele în format electronic prevăzute la pct. 94 și 95 și la Curtea de Conturi.

97. Lunar, până la data de 10 a fiecărei luni, partidul politic prezintă Comisiei Electorale Centrale informația privind cheltuielile partidului din alocațiile de la bugetul de stat pentru luna precedentă și informația privind efectivul salariaților și al persoanelor angajate remunerate din alocații, conform modelelor din Anexa nr. 6 și Anexa nr. 7.

98. Raportul privind gestiunea financiară a partidului politic se prezintă Comisiei Electorale Centrale în formă electronică, prin intermediul SSI „Control Financiar”, conform modelului din Anexa nr. 8. Raportul se prezintă semnat de către conducătorul/conducătoarea și trezorerul/trezoriera partidului politic. În cazul când raportul este semnat de către persoana care asigură interimatul conducătorului/conducătoarei partidului politic, se prezintă confirmarea Agenției Servicii Publice. Comisia Electorală Centrală va notifica prin mesaj electronic la adresa indicată de partidul politic despre recepționarea raportului privind gestiunea financiară, cu indicarea datei și orei recepționării.

Raportul privind gestiunea financiară, se prezintă împreună cu toate extrasele bancare lunare privind rulajul din cont aferente perioadei de raportare. Copiile de pe documentele primare aferente veniturilor obținute și cheltuielilor operate vor fi prezentate în format electronic la solicitarea Comisiei Electorale Centrale.

Informații despre bunurile imobile și mobile pe care le deține în gestiune partidul politic, se prezintă conform modelului din Anexa nr. 9, la fiecare perioadă de raportare.

99. Partidul politic va completa toate rubricile raportului privind gestiunea financiară prevăzute la pct. 94, iar în compartimentele la care nu s-au înregistrat valori se va indica cifra „0”. Se interzice excluderea unei sau mai multor rubrici din modelul raportului.

100. Rapoartele recepționate în condițiile de mai sus sunt verificate în prealabil în ceea ce privește caracterul complet al informației și corespunderea cu cerințele de întocmire a acestora. În cazul în care raportul privind gestiunea financiară a partidului politic este incomplet sau neclar, Comisia Electorală Centrală are dreptul să solicite date suplimentare, iar acesta este obligat să le prezinte în termen de 5 zile lucrătoare de la data solicitării.

101. Informația conținută în rapoartele privind gestiunea financiară, cu excepția IDNP-ului persoanei fizice, datei și lunii nașterii, domiciliului sau reședinței temporare a acesteia este publică, în condițiile art.29 alin. (4) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice. În termen de 48 de ore de la recepționarea raportului privind gestiunea financiară, acesta se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, termenul de afișare fiind de 5 ani. Partidele politice sunt obligate, de asemenea, să-și publice raportul financiar pe pagina sa web, în cazul existenței acestora.

102. În termen de 15 ani de la recepționarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice orice persoană identificată și care urmărește un scop jurnalistic (care include orice cercetare a organizațiilor din domeniul asociativ sau mass-media) are dreptul de a solicita Comisiei Electorale Centrale accesul la rapoartele respective. După expirarea termenului de 15 ani, rapoartele privind gestiunea financiară se păstrează fără anexe și atașamente, pentru 15 ani după care se distrug.

Capitolul V

AUDITUL PRIVIND GESTIUNEA FINANCIARĂ A PARTIDULUI POLITIC

103. Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sunt obligate să efectueze, cel puțin o dată la 3 ani, auditul rapoartelor privind gestiunea financiară. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară, va fi expediat de partidul politic Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul în care acesta a beneficiat de alocații de la bugetul de stat – și Curții de Conturi.

104. Partidul politic selectează auditorul/auditoarea cu respectarea următoarelor condiții pentru acesta/aceasta: în ultimii 5 ani nu a fost membru/membră de partid sau trezorier/trezorieră în campania electorală, nu a ocupat funcția de contabil/contabilă sau responsabil/responsabilă de finanțe în cadrul partidului politic în care se efectuează auditul.

105. Este interzis ca același auditor/auditoare să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru două perioade consecutive sau concomitent la mai multe partide politice.

106. Auditul rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice se efectuează în conformitate cu prevederile legislației naționale în domeniu și cu standardele de audit naționale și internaționale.

107. În termen de 48 de ore de la recepționarea raportului de audit, acesta se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, termenul de afișare fiind de 5 ani. Partidele politice sunt obligate, de asemenea, să publice raportul de audit pe pagina sa web, în cazul existenței acestora.

Capitolul VI SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL ASUPRA FINANȚĂRII ACTIVITĂȚII PARTIDELOR POLITICE

Secțiunea 1. Dispoziții generale

108. Supravegherea și controlul asupra finanțării activității partidelor politice se realizează de către Comisia Electorală Centrală prin intermediul funcționarilor Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cu suportul și altor direcții din cadrul Aparatului Comisiei, și are scopul de a verifica modul în care partidele politice respectă cadrul normativ în desfășurarea activității sale.

109. Comisia Electorală Centrală supraveghează ca finanțarea, precum și susținerea materială sub orice formă a activității partidelor politice să se realizeze cu respectarea următoarelor principii:

- a) legalității, prin respectarea prevederilor Legii nr.294/2007 privind partidele politice și a normelor legislației electorale, precum și celor conexe;
- b) egalității de șanse, prin respectarea accesului egal la sursele de finanțare pentru participarea fiecărei persoane în activitatea politică, fără deosebire pe criterii de gen, rasă, etnie, religie sau convingeri, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală;
- c) transparenței veniturilor și cheltuielilor, prin prezentarea în mod corect și obiectiv a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și publicarea acestora;
- d) independenței partidelor politice față de donatori;
- e) integrității activităților politice desfășurate de către partidele politice.

110. În scopul verificării și examinării rapoartelor privind gestiunea financiară ale partidelor politice, Comisia Electorală Centrală are dreptul să solicite partidelor politice, precum și instituțiilor publice, agenților economici/persoanelor juridice private informații necesare în limita competenței sale. Partidele politice, instituțiile publice, agenții economici/persoanelor juridice private sunt obligate să prezinte informațiile solicitate în termen de cel mult 14 zile. La cerere și în funcție de circumstanțe sau de natura informației solicitate, acest termen poate fi redus sau extins de către Comisia Electorală Centrală.

111. Auditul privind utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat repartizate partidelor politice se exercită de către Curtea de Conturi.

Secțiunea a 2-a. Supravegherea finanțării activității partidelor politice

112. Supravegherea finanțării activității partidelor politice cuprinde mai multe măsuri întreprinse și anume: recepționarea rapoartelor pentru primul și al doilea semestre ale anului de gestiune, precum și a rapoartelor anuale, verificarea în prealabil în ceea ce privește caracterul complet al informației și corespunderea cu cerințele de întocmire a rapoartelor, publicarea

rapoartelor pe pagina web a Comisiei, examinarea preliminară a acestora privind respectarea cadrului normativ, monitorizarea activităților politice desfășurate de către partidele politice.

113. Examinarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice privind respectarea prevederilor Legii nr.294/2007 privind partidele politice și prezentului Regulament este inițiată după expirarea termenului de depunere a rapoartelor.

114. Comisia Electorală Centrală verifică:

a) donatori/donatoare persoane juridice prin prisma respectării de către partidele politice a restricțiilor prevăzute la pct. 47 lit. c), f) și h);

b) donatori/donatoare persoane juridice prin prisma respectării de către partidele politice a restricției prevăzute la pct. 47 lit. e);

c) donatori/donatoare persoane juridice prin prisma respectării de către partidele politice a restricției prevăzute la pct. 47 lit. d).

115. Instituția bancară la care partidul politic are deschis cont bancar curent și/sau cont destinat alocațiilor de la bugetul de stat prezintă Comisiei Electorale Centrale, semestrial, precum și la cererea acesteia, informația despre toate încasările și plățile din aceste conturi.

116. Comisia Electorală Centrală prin intermediul subdiviziunii specializate dar și a președinților Consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea monitorizează resursele materiale/nemateriale ale partidelor politice, inclusiv a paginilor web publice, alte resurse digitale și platforme on-line, cu scopul identificării și documentării cazurilor de încălcare a cadrului normativ privind finanțarea activității partidelor politice.

117. Monitorizarea activității partidelor politice prin prisma respectării cadrului normativ privind finanțarea activității partidelor politice se realizează în baza unei metodologii utilizate de către Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

118. Datele obținute urmare a monitorizării activității partidelor politice se contrapun cu veniturile și cheltuielile indicate în rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice.

Secțiunea a 3-a. Controlul asupra finanțării activității partidelor politice

119. Controlul respectării normelor legale privind finanțarea activității partidelor politice se realizează de către Comisia Electorală Centrală, cu suportul autorităților publice conform competențelor legale, din oficiu sau la sesizarea persoanelor interesate, prin examinarea și verificarea conținutului rapoartelor privind gestiunea financiară ale partidelor politice, rapoartelor de audit și a documentelor primare contabile, dar fără a se limita la aceste documente, sub aspectul corespunderii activității politice desfășurate și reflectarea tuturor veniturilor și cheltuielilor în perioada de gestiune.

120. Controlul finanțării activității partidelor politice poate fi:

1) În funcție de domeniul de aplicare:

a) control complex – control care cuprinde domeniul de finanțare a activității partidului politic pentru întreaga perioadă de raportare, oferind o imagine generală;

b) control tematic – control care cuprinde anumite domenii ale finanțării activității partidului politic, anumite riscuri sau o anumită problemă.

2) În funcție de planificare:

a) control planificat – control efectuat în baza unui plan aprobat de Comisia Electorală Centrală;

b) control neplanificat (inopinat, repetat) – control care nu este prevăzut de planul aprobat de Comisie și care se inițiază ca reacție la o sesizare și/sau contestație sau se inițiază din oficiu, inclusiv, ca urmare a depistării circumstanțelor noi ce atestă existența unor semne rezonabile de încălcare a cadrului normativ.

121. Controlul finanțării activității partidelor politice cuprinde spre exemplu următoarele forme: verificarea documentelor și rapoartelor depuse de către partidele politice la Comisia Electorală Centrală; verificarea documentelor și informațiilor privind veniturile și cheltuielile partidelor politice; verificarea documentelor și informațiilor privind veniturile și cheltuielile partidelor politice, obținute, în condițiile legii, de la persoanele fizice și juridice care au donat mijloace financiare, bunuri sau au prestat servicii cu titlu oneros sau gratuit acestora; verificarea documentelor și informațiilor privind veniturile și cheltuielile partidelor politice, obținute de la autoritățile publice, în condițiile legii; realizarea controlului la sediile partidelor politice, inclusiv la organizațiile teritoriale și/sau interne ale acestora pentru verificarea documentelor contabile și a altor documente privind finanțarea activității politice curente; realizarea controlului acțiunilor politice sau altor manifestări de masă, organizate de către partidele politice, în vederea obținerii de informații privind veniturile și cheltuielile pentru desfășurarea acestora.

122. Prin documentele primare (justificative) se înțelege actele ce confirmă operațiunile economice emise în conformitate cu normele aprobate de Ministerul Finanțelor sau conform normelor statului în care acestea au fost emise ori alte documente contabile pe baza cărora se înregistrează obligația de plată, precum și documente privind efectuarea plăților.

123. În situația în care din documentele justificative prevăzute de pct. 116, depuse de către trezorerul/trezoriera partidului politic, nu rezultă în mod clar legalitatea și realitatea cheltuielilor, Comisia este în drept să solicite declarații, clarificări sau documente justificative suplimentare.

124. Controlul asupra finanțării activității partidelor politice se realizează la sediul Comisiei Electorale Centrale sau la fața locului. În cazul manifestării dezacordului de către partidul politic, conducătorul grupului de control, va înainta o acțiune în instanța de judecată de autorizare a controlului financiar la fața locului fără acordul partidului suspus controlului.

125. Partidele politice au obligația de a permite accesul funcționarilor Comisiei și/sau Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale în sediile lor, în baza mandatului și legitimației de serviciu.

126. Toate documentele și informațiile solicitate și predate în original vor fi semnate de către reprezentantul legal/reprezentanta legală al/a partidului politic sau de către persoana împuternicită conform statutului, după caz, respectiv de către reprezentantul legal/ reprezentanta legală al/a instituției publice sau private, sau de către persoana împuternicită de aceștia. Copiile documentelor și informațiile solicitate se autentifică prin semnătură de către persoanele menționate.

127. Registrele, formularele și documentele contabile se întocmesc atât pe suport de hârtie, cât și pe suport electronic, conform reglementărilor contabile aplicabile.

128. Conturile de venituri, cheltuieli și rezultate, specifice partidelor politice, trebuie dezvoltate astfel încât să corespundă cerințelor de evidență și raportare pentru fiecare activitate curentă, precum și pentru identificarea organizației teritoriale, după caz.

129. Contabilitatea partidului politic trebuie să asigure înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la activitatea economico-financiară desfășurată.

130. Informația despre bunurile imobile și mobile pe care le deține în gestiune partidul politic va fi completată conform modelului din Anexa nr.9. Inventarierea patrimoniului se face în conformitate cu Ordinul ministrului finanțelor nr.60/2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea.

131. Etapele controlului finanțării activității partidelor politice sunt următoarele:

1) aprobarea prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale a planului anual de control financiar al activității partidelor politice, în cazul controlului planificat sau a inițierii controlului financiar, în cazul controlului neplanificat;

2) aprobarea calendarului misiunii de control de către președintele/președinta Comisiei Electorale Centrale sau vicepreședintele/vicepreședinta Comisiei;

3) emiterea dispoziției de către președintele/președinta Comisiei;

4) notificarea controlului de către șeful/șefa Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

5) ședința de prezentare;

6) executarea operațiunilor de control;

7) întocmirea și aprobarea notei informative privind rezultatele controlului financiar (actul/raportul de control).

132. Planul anual de control financiar al activității partidelor politice se aprobă prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale și va cuprinde lista partidelor politice supuse controlului, conform criteriilor stabilite și perioada de desfășurare. Criteriile utilizate pentru planificarea controalelor urmează să fie obiective și nediscriminatorii. Comisia va face publice aceste criterii în condiții de maximă transparență.

În cazul controlului neplanificat Comisia aprobă prin hotărâre motivată inițierea controlului financiar și desfășurarea acestuia.

133. Calendarul misiunii de control este un document intern de planificare a activității pe etape, proceduri, durată, persoane implicate și loc de desfășurare, care se întocmește pe baza planului anual de control și se aprobă de către președintele/președinta Comisiei Electorale Centrale sau vicepreședintele/vicepreședinta Comisiei.

134. Dispoziția președintelui/președintei Comisiei reprezintă mandatul de intervenție, precum și modalitatea de intervenție a funcționarilor Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, astfel încât aceștia să poată demara și efectua misiunea de control.

135. Șeful/șefa Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale notifică prin mesaj electronic și după caz alte metode legale partidul politic care urmează a fi supus controlului planificat cu 14 zile înainte de declanșarea misiunii de control despre scopul, principalele obiective, durata, persoanele implicate și locul desfășurării. De

asemenea, se notifică și lista documentelor care urmează a fi prezentate de partidul politic necesare desfășurării procedurii de control: certificatul de înregistrare în registrul partidelor politice; statutul partidului; codul de identificare fiscal; actul proprietate/contract închiriere al spațiului în care își desfășoară activitatea partidul, contul bancar și denumirea băncii; contul bancar special și denumire băncii, în cazul partidelor beneficiare de alocații de la bugetul de stat; registrul de inventar; balanța (anuală); note contabile; registrul de casă; documentele justificative care au stat la baza înregistrărilor în contabilitate; registrul cotizațiilor; registrul donațiilor de la persoane fizice; registrul donațiilor de la persoane juridice; declarațiile privind donațiile în numerar și acceptarea acestor mijloace; registrul donațiilor sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase; alte surse de venit (chitanțe; contracte; fișe de evidență); rulajul bancar confirmat de bancă, precum și alte documente. În cazul controlului inopinat notificarea este expediată cu cel puțin 24 ore înainte de declanșarea misiunii.

136. Ședința de prezentare se desfășoară la sediul Comisiei sau, după caz, la sediul partidului politic și constă în prezentarea funcționarilor Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale care urmează să desfășoare controlul, prezentarea obiectivelor controlului și stabilirea calendarului întâlnirilor. Procesul-verbal al ședinței de prezentare se semnează de către toți participanții/participantele la ședință. Refuzul semnării de către persoana responsabilă de gestiunea financiară supusă controlului se consemnează în procesul-verbal.

137. Operațiunile de control constau în colectarea și examinarea documentelor și a informațiilor privind finanțarea activității partidelor politice, analiza și evaluarea acestora.

138. Controlul asupra finanțării partidelor politice se realizează în baza unui ansamblu de metode și prevede operațiuni de organizare și desfășurare a controlului, precum și de valorificare a rezultatelor acestuia, cum ar fi:

1) verificarea faptică, care se aplică în cazul controlului la fața locului și constă în observarea directă a patrimoniului partidului politic, în cercetarea și analiza activității gestiunii financiare. Verificarea faptică are sarcina de a constata situațiile care nu sunt reflectate în rapoarte sau care nu rezultă din documente;

2) verificarea documentară și constă în confruntarea documentelor primare, documentelor de evidență și altei informații prezentate de partidul politic cu informația din rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice;

3) verificarea totală cuprinde verificarea faptică și documentară a modului în care partidul politic respectă prevederile legale privind finanțarea activității sale;

4) verificarea parțială și constă în controlul asupra înlăturării încălcărilor comise sau asupra executării unor obligații dintr-o anumită perioadă, verificându-se, în tot sau în parte, documentele sau activitatea de gestiune financiară a partidului politic;

5) verificarea tematică și constă în controlul asupra unei anumite situații;

6) verificarea operativă se aplică în cazul controlului la fața locului, observându-se procesele financiare, actele și operațiunile aferente, pentru a constata autenticitatea lor, pentru a depista și a preveni încălcarea legislației privind finanțarea activității partidelor politice. Verificarea operativă se face inopinat, prin verificare faptică și/sau documentară;

7) verificarea prin contrapunere constă în controlul concomitent al partidului politic și al persoanelor fizice sau juridice, în calitate de donatori/donatoare sau cu care partidul are sau a avut raporturi economice, pentru a se constata autenticitatea acestor raporturi și a operațiunilor efectuate.

139. În cazul unei bănuieli rezonabile generate ca urmare a verificării prețului bunului și/sau serviciului indicat în raportul privind gestiunea financiară a partidului politic și valoarea de piață a acestora, Comisia are dreptul să estimeze valoarea de piață a acestora sau să contacteze efectuarea evaluării certificate.

140. Partidele politice supuse controlului sunt obligate să prezinte Comisiei Electorale Centrale extrase din activitatea de plată a distribuirii sponsorizate a publicității politice pe resursele digitale și platformele on-line. Veridicitatea informației prezentate este confirmată prin semnătura trezorerului/trezorierii partidului politic.

141. După finalizarea controlului respectării dispozițiilor legale privind finanțarea activității partidelor politice, Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale întocmește raportul de control, care va cuprinde de o manieră sintetică principalele aspecte verificate, activitățile de control efectuate, constatări și eventuale recomandări, precum și documentele și informațiile obținute.

142. Raportul de control, însoțit de documentele pe care se întemeiază, semnată de către șeful Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale se transmite președintelui/președintei și membrului/membrei desemnat responsabil de domeniul supravegherii și controlului finanțării partidelor politice din cadrul Comisiei Electorale Centrale, în vederea aprobării rezultatelor acestuia în ședință publică a Comisiei.

143. În situația în care sunt constatate încălcări de natură contravențională ale dispozițiilor legale privind finanțarea activității partidelor politice, președintele/președinta, vicepreședintele/vicepreședinta și secretarul/secretara Comisiei Electorale Centrale, funcționarii/funcționarele Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale sunt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale.

144. În cel mult 14 zile de la data finalizării operațiunilor de control pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale se publică informația cu privire la principalele constatări, recomandări și, după caz, sancțiunile aplicate.

145. În cazul în care în cadrul operațiunilor de control apar suspiciuni privind săvârșirea unor fapte de natură penală, șeful/șefa Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale înaintează președintelui/președintei sau vicepreședintelui/vicepreședintei Comisiei, propunerea de sesizare a organelor de urmărire penală.

146. Controlul privind finanțarea activității partidelor politice poate fi efectuate repetat, în cazul în care ulterior au fost depistate circumstanțe noi ce atestă existența unor semne de încălcare a cadrului normativ și, prin urmare, se impune un nou control (control neplanificat).

147. Controlul repetat privind finanțarea activității partidelor politice poate fi efectuat inclusiv în cadrul examinării sesizărilor sau din oficiu.

148. Controlul repetat privind finanțarea activității partidelor politice se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

Secțiunea a 4-a. Raportul privind supravegherea și controlul asupra finanțării activității partidelor politice

149. Toate procedurile de supraveghere și control asupra finanțării activității partidelor politice se încheie prin emiterea notei informative (actul de control), ce reprezintă o acțiune din cadrul procedurii administrative și care cuprinde următoarele:

a) partea introductivă, în care se indică data și locul emiterii actului, numele și prenumele șefului/șefei și funcționarului/funcționarei Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale care a efectuat procedurile de supravegherea și/sau controlul, datele privind partidul politic supus supravegherii și/sau controlului, cu indicarea numelui și prenumelui conducătorului/conducătoarei și trezorerului/trezorierii partidului politic, motivul;

b) partea descriptivă, în care se indică constatările Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, explicația partidului politic supus supravegherii și/sau controlului și concluziile Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

c) partea dispozitivă, în care se indică propunerile privind luarea deciziei de către președintele/președinta sau vicepreședintele/vicepreședinta Comisiei Electorale Centrale.

150. Evidența actelor de control este ținută în Registrul de evidență de către Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cu atribuirea numărului de ordine și datei emiterii actului.

151. Decizia prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale privind rezultatele exercitării atribuției de supraveghere și control asupra finanțării activității partidelor politice poate fi contestată în decurs de 30 zile calendaristice de la comunicare prin depunerea cererii prealabile la Comisia Electorală Centrală.

Capitolul VII RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA DISPOZIȚIILOR LEGALE ÎN DOMENIUL FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE

152. Încălcarea prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și privind modul de utilizare de către partidele politice a mijloacelor financiare și a bunurilor materiale se sancționează conform legii.

153. Comisia Electorală Centrală poate aplica sau propune aplicarea următoarelor tipuri de sancțiuni:

1) administrative:

a) lipsirea partidului politic de dreptul la alocații de la bugetul de stat sau suspendarea virării acestora;

b) cererea radierii din oficiu a partidului politic;

2) contravenționale:

a) avertisment

b) amendă;

c) cererea de privare de dreptul de a deține anumite funcții sau de a desfășura anumite activități

154. Sancțiunile se aplică drept urmare a rezultatelor procedurilor de supraveghere și control asupra finanțării activității partidelor politice, precum și urmare examinării sesizărilor privind încălcarea actelor normative în domeniul finanțării activității partidelor politice.

155. La aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea actelor normative privind finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice, se ține cont ca acestea să fie efective, proporționale și disuasive.

156. Sesizarea privind încălcarea actelor normative privind finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice poate fi depusă de orice persoană cu drept de vot sau o persoană juridică din Republica Moldova, inclusiv de autorități sau instituții publice, de regulă în termen de 30 zile calendaristice din momentul în care încălcarea i-a devenit cunoscută.

157. Sesizarea trebuie să conțină datele de identitate și informația de contact ale autorului/autoarei sesizării, descrierea faptelor ce ar putea constitui încălcări, indicarea probelor care confirmă încălcarea și semnătura persoanei care o depune.

158. Examinarea sesizării privind încălcarea actelor normative cu privire la finanțarea activității partidelor politice se realizează potrivit Codului administrativ nr.116/2018.

159. Comisia Electorală Centrală are dreptul să lipsească partidul politic de dreptul la alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 2 luni la un an, în următoarele cazuri:

1) neexecutarea somației, emisă repetat, pe parcursul unui an calendaristic, privind vărsarea la bugetul de stat a sumelor primite cu încălcarea prevederilor art.25¹ și 26 din Legea nr.294/2007 privind partidele politice;

2) repetării, pe parcursul unui an calendaristic, a următoarelor încălcări:

a) încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidului politic;

b) neprezentarea sau prezentarea tardivă de către partidul politic la Comisia Electorală Centrală a rapoartelor privind gestiunea financiară;

c) denaturarea și/sau ascunderea premeditată, prezentarea în volum incomplet sau prezentarea neveridică a informației, neprezentarea sau prezentarea incompletă a datelor de identificare ale donatorilor/donatoarelor sau ale cotizanților/cotizantelor;

d) utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidul politic ;

3) aplicării repetate a sancțiunii sub formă de avertisment, partidului politic înregistrat în calitate de concurent electoral, în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea grupurilor de inițiativă și/sau a campaniei electorale.

160. Comisia Electorală Centrală remite Curții de Conturi informația privind alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute supra, pentru a fi restituite în bugetul de stat în baza unei hotărâri a Curții, în mărimea utilizată contrar destinației.

161. În cazul în care partidul politic primește cotizații sau donații cu încălcarea prevederilor art.25¹ și 26 din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, acesta este obligat, în termen de 3 zile, să verse în bugetul de stat sumele primite cu încălcarea legii.

162. În cazul neconformării cu cerințele stabilite la pct. 161, Comisia Electorală Centrală emite o somație scrisă adresată partidului politic, prin care solicită să verse la bugetul de stat sumele primite cu încălcarea legii și să informeze despre executarea somației, în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea acesteia, cu prezentarea Comisiei a dovezii.

163. Comisia Electorală Centrală va relua virarea alocațiilor de la bugetul de stat după expirarea perioadei pentru care partidul politic a fost lipsit de la finanțarea publică directă.

164. Comisia Electorală Centrală are dreptul să ceară Agenției Servicii Publice radierea din oficiu a partidului politic în cazul neprezentării rapoartelor anuale privind gestiunea financiară timp de 2 ani consecutiv, în condițiile art.22¹ din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

165. Faptele prevăzute la art. 48¹ alin. (1) – (4), 48², 48³ și 49 alin.(1) din Codul contravențional nr. 218/2008 constituie contravenții și sunt pasibile de sancțiuni contravenționale.

166. În cazul inițierii și desfășurării procedurii contravenționale Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale va aplica corespunzător Procedura cu privire la întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție, aprobată de către președintele/președinta Comisiei Electorale Centrale.

Agentul constatator va iniția procedura contravențională în privința persoanei cu funcție de răspundere din cadrul partidului politic, persoanei fizice sau persoanei juridice, după caz.

167. În cazurile prevăzute la art. 181² și 181³ din Codul penal nr.985/2002, președintele/președinta sau vicepreședintele/vicepreședinta Comisiei Electorale Centrale va înainta un demers către organele de urmărire penală pentru investigarea cazurilor.

Capitolul VIII **DISPOZIȚII FINALE**

168. În toate cazurile prevăzute în Regulament, în care se face trimitere la salariul mediu lunar pe economie pe anul respectiv, cuantumul acestuia este calculat în conformitate cu prognoza indicatorilor macroeconomici, estimată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii și aprobat prin hotărârea Guvernului în anul respectiv.

169. În toate cazurile prevăzute în Regulament, în care se face trimitere la echivalentul procentual din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv, cuantumul acestuia este calculat în conformitate legea bugetară de stat adoptată de Parlament în anul respectiv.